

вичікувальна позиція партійно-радянського апарату лише радикалізували його. Повернення до власної історії, посилення впевненості у можливості відродження національної державності сформулювало серед населення прагнення стати на шлях суверенного і самостійного розвитку [1, с. 499].

Основні висновки. Таким чином ми бачимо змінність радянської політики. Вона змінювалась від курсу на українізацію суспільно-політичного життя до жорсткої русифікації. Загалом, можна прослідкувати як негативні так і позитивні тенденції розвитку української мови в радянський період. Незважаючи на радянізацію українського суспільно-політичного простору, який призвів до денаціоналізації еліт та населення (насамперед мешканців міст), слід звернути увагу також зміну статусу української мови, який значно посилювався порівняно з періодом Російської імперії. Також в радянський період, в цілому, збільшилось видання газет та журналів українською мовою, зросла популярність української літератури та кіномистецтва тощо. Якщо оцінювати радянську національну політику в 1917 по 1991 рр., можна сказати, що хвилі русифікації в радянські часи то зростали, то навпаки послаблювались.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національне питання в Україні ХХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси / ред. В.А. Смолій ; авт. кол.: О.Г. Аркуша, В.Ф. Верстюк, С.В. Віднянський та ін.]. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 592 с.
2. Нариси української популярної культури. – під ред. О. Гриценка. – Київ: «Український центр культурних досліджень», 1998.
3. Я. Грицак: Нариси історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. [Навч. посібник] / Я. Грицак. – Київ : Генеза, 1996. – 360 с.

Катерина Куртакова,

студентка 7 курсу

Гуманітарно-економічного факультету

Наук. керівник: **В.М. Константінова,**

к.іст.н., професор (БДПУ)

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ЖИТТЯ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ ХІХ-ПОЧ. ХХ СТОЛІТТЯ

Проголошення у 1991 р. незалежності стає переломним моментом в становленні сучасної історичної науки в Україні. Відбувається пошук нових напрямків історичного дослідження, наслідком якого є поява якісно нових тенденцій і підходів до вивчення минулого. В умовах досліджуваного хронологічного проміжку часу, культурно-освітня сфера починає займати суттєве місце в житті кожної особи. Певною специфікою володів регіон Катеринославської губернії, який будучи відносно нещодавно створений та розташований на землях колишніх козацьких вольностей увібрав в себе традиції українського народу, водночас урбаністичні процеси та залучення в розвиток регіону іноземців призвели до створення специфічної міської культури, яка поєднувала імперські традиції з новими європейськими.

Актуальність теми обумовлюється і її незначною розробкою в науковій літературі.

Аналізуючи історіографічний доробок з досліджуваної проблеми ми можемо стверджувати, що на сьогодні не має жодної узагальнюючої праці ні по губернії в цілому, ні по її окремим регіонам, які б стосувались сфери культури та освіти; по-друге, значна частина тем культурно-освітнього напрямку на сьогодні не отримала наукового вивчення. Враховуючи це, аналізуючи історіографічний доробок ми звертали уваги на найбільш значущі аспекти проблеми, які цікавили і цікавлять науковців. Серед загальних праць найбільш повно сферу освіти проаналізовано в монографії В. Григор'єва «Исторический очерк русской школы». Доволі ґрунтовним дослідженням з історії освіти була монографія І. Альошинцева «История гимназического образования в России (XVIII – XIX веке)».. Проблема становлення школи у сільській місцевості стало питанням праці С. Рачиснького «Сельская школа». Земська освіта суто у світлі Катеринославської губернії була розкрита місцевим педагогом М. Корфом в праці «Земский вопрос о народном образовании». Доволі змістовним дослідженням виключно до освіти Катеринослава, з акцентами на Катеринославську гімназію, здійснено Я. Граховим в праці «Краткий историческо-статистический обзор Екатеринославской гимназии и подчиненным ей учебным заведениям». Специфіці організації та відкриття бібліотек присвячена і монографія М. Сумцова «Организация общественных и школьных библиотек». Тематика мистецького життя Катеринославщини починає вивчатись вже у 1960-і рр. Доволі ґрунтовною є монографія В. Константінової «Урбанізація: південноукраїнський вимір (1861-1904 роки)» [99]. Дослідниця в контексті урбанізаційних процесів на півдні України висвітлює і деякі аспекти функціонування культурно-освітніх установ у міському регіоні. Таким чином, аналіз історіографічного доробку досліджуваної теми дозволяє стверджувати, що на сьогодні не опубліковано жодного комплексного дослідження з історії культурно-освітнього життя Катеринославщини.

Метою роботи поставлено дослідити специфіку становлення і розвиток культурно-освітньої сфери Катеринославської губернії другої половини XIX – початку XX ст.; її специфічні прояви у окремих вимірах губернії. При написанні магістерської роботи були використані наступні методи: персоналістично-біографічний; хронологічно-системний, проблемно-пошуковий, феноменологічний, системно-структурний методи.

Сутність дослідження полягає в тому, що: 1) на основі аналізу джерельної бази та наукової літератури здійснено спробу комплексного вивчення теми, яка наразі є слабо дослідженою, зокрема зосереджена увага на специфіці реалізації доступу до культурно-освітньої сфери окремих соціальних верств суспільства; охарактеризовано основні заклади культурно-освітнього спрямування Катеринославської губернії; 2) залучено ряд нових джерел, у вигляді періодичних видань, які містять вагому інформацію щодо заснування та діяльності культурно-освітніх закладів Катеринославської губернії; 3) визначено роль меценатства у розвитку культурно-освітньої сфери регіону. Кожен з викреслених періодів характеризується певною особливістю, яка не була притаманна не

попередньому, ні наступному. У дорадянський та радянський період серед тем, які мають відношення до культурно-освітнього життя дослідники акцентували увагу на освіті та суміжних з нею напрямках: бібліотеках, освітніх заходах тощо. При чому, у радянську добу критикувався дореволюційний стан, коли до різного роду розваг мали доступ переважно заможне населення. У другій половині XIX ст. у містах починають масово відкриватись навчальні установи, які спеціалізувались на середній або професійній освіті. Унаслідок реформ 1860-1870-х рр. відбулась сприятлива ситуація для розвитку освіти у сільській місцевості Катеринославської губернії. Однак, акцент робився виключно на початковій освіті. Найважливішими напрями освітньої діяльності земств були: організація і дидактичне забезпечення земської народної школи, початкової та середньої професійної освіти, соціально-просвітницька діяльність, підготовка учительських кадрів.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Абросимова С.В. Історія Катеринослава на сторінках видань губернського статистичного комітету // Грані. 2001. № 3. С. 9-12.
2. Бочелюк В.Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006, 208с.
3. Дніпропетровськ. Віхи історії / Ред. С.А. Квітка. Д.: Грані, 2001. 256 с.

Кучер Карина,
студентка 4 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук.керівник: **Т.К.Захарченко,**
к.іст.наук, доцент (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН В 30-ТІ РР. XX СТ.

Актуальність. Сучасні міжнародні відносини є наслідком еволюції міжнародних стосунків протягом багатьох століть. Досвід міжнародних відносин у 30-х рр. XX ст. має неабияку актуальність і сьогодні, бо від позиції кожної держави, країни залежить майбутнє землі.

Ступінь досліджуваності проблеми. Історіографія даної проблеми в Україні перебуває на високій стадії розвитку. В радянський період відбувалася суттєва розробка проблематики у працях науковців (В. Дашичева, М. Семиряги, Л.Гринина,). Зарубіжна історіографія міжнародних відносин 1930-х рр. представлена працями німецьких, американських, французьких та італійських вчених, політологів (С. Хаффнер, Ж.-Б. Дюрозель, Ді Нольфо, А. Тейлор).

Мета і методи дослідження. Метою є аналіз та виокремлення особливостей міжнародних відносин у 1930-ті рр., шляхів вирішення конфліктів. Під час наукового дослідження були застосовані: порівняльно-історичний метод, методи аналізу, синтезу та узагальнення.

Сутність дослідження. Після Першої світової війни кожна з країн-учасниць була втягнена в борги, виплату репарацій, потерпіла значні